

Załącznik E
do Raportu z wykonywania wyroków
Europejskiego Trybunału
Praw Człowieka przez Polskę za 2014 r.

Spis treści

I. Wykaz projektów nowelizacji aktów prawnych i koniecznych zmian legislacyjnych dla wykonywania wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka	3
II. Informacja w zakresie zmian w praktyce koniecznych dla wykonywania wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka	8
III. Informacja nt. źródeł naruszeń Konwencji stwierdzonych w wyrokach Trybunału będących skutkiem obowiązywania nieodpowiadającego standardom Konwencji prawa, bądź wynikających z nieodpowiedniej praktyki.....	9

I. Wykaz projektów nowelizacji aktów prawnych i koniecznych zmian legislacyjnych dla wykonywania wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

Lp.	Nazwa projektu aktu prawnego	Wyrok ETPCz lub standard ETPCz, dla wykonania którego nowelizacja ma znaczenie
1	<p>Projekt założeń projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego oraz ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.</p>	<p>Kędzior p. Polsce (skarga nr 45026/07) Sprawa dotyczy pozbawienia wolności skarżącego niezgodnego z art. 5 ust. 1 lit. e Konwencji, a także naruszenia art. 5 ust. 4 Konwencji z powodu braku oceny legalności umieszczenia i przetrzymywania osoby w zakładzie opiekuńczym, takim jak dom pomocy społecznej oraz naruszenia art. 6 ust. 1 Konwencji z uwagi na brak bezpośredniego dostępu do sądu w celu wystąpienia o przywrócenie zdolności do czynności prawnych.</p> <p>Ministerstwo Zdrowia (MZ) przygotowało projekt założeń, który przewiduje wykonanie ww. wyroku ETPCz poprzez zwiększenie uprawnień osób kierowanych do domów pomocy społecznej (DPS) bez ich zgody:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dodanie przepisu, który zagwarantuje osobie kierowanej do dps bez jej zgody, wymóg uzyskania takiej zgody, jeśli osoba jest zdolna ją wyrazić, a w przypadku sprzecznych oświadczeń takiej osoby i jej przedstawiciela ustawowego, zgodę na umieszczenie w dps wyrażałby sąd, - wprowadzenie przepisów, na podstawie których badanie stanu psychicznego osoby przyjętej do dps bez jej zgody odbywałoby się na wniosek jej lub jej przedstawiciela ustawowego składany nie częściej niż raz na 6 miesięcy, - w razie poprawy stanu psychicznego takiej osoby sąd będzie mógł z urzędu lub na wniosek zmienić orzeczenie o jej umieszczeniu w dps. <p>UWAGA: Ww. projekt założeń nie</p>

		<p>obejmuje zawartych w planie działań w celu wykonania wyroku ws. <i>Kędzior</i> zamiarów wprowadzenia tą nowelizacją przepisów gwarantujących obligatoryjną ochronę praw procesowych osób z zaburzeniami psychicznymi. Wprowadzenie takich przepisów deklarowało MZ, jednak odstąpiło od tego zamiaru, po uzyskaniu opinii Ministerstwa Sprawiedliwości (MS) w kwestii kosztów takiego rozwiązania. MSZ w dniu 03.09.2014 r. złożyło uwagę do ww. projektu, uznając, iż konieczna jest pełna realizacja wspomnianego planu działań. Uwaga ta nie została uwzględniona.</p>
2	<p>Przedstawiony przez Prezydenta RP projekt ustawy o zmianie ustawy - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (druk nr 1633)</p>	<p><i>Fuchs p. Polsce (skarga nr 33870/96)</i> Grupa spraw dotyczących nadmiernej długości postępowań administracyjnych i sądowno-administracyjnych. Projekt przewiduje nowelizację art. 149 i 154 p.p.s.a., która ma na celu usprawnienie, uproszczenie i zapewnienie szybkości postępowania przed s.a. m. in. przez przyznanie sądom kompetencji do stwierdzania, że nastąpiła bezczynność lub przewlekłość nawet, jeśli z uwagi na zakończenie postępowania nie ma już potrzeby zobowiązania do wydawania aktu, czy dokonywania czynności. Taka zmiana stworzy realny system ochrony obywateli przed przewlekłością postępowania. Zgodnie z projektowaną nowelizacją sąd będzie mógł wymierzyć organowi grzywnę lub zasądzić od organu na rzecz skarżącego kwotę od 1000 zł do 10 000 zł.</p>
3	<p>Senacki projekt ustawy o zmianie ustawy - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (druk nr 2539)</p>	<p><i>Subicka 1 p. Polsce (skarga nr 29342/06)</i> Sprawa dotyczy odmowy sporządzenia skargi kasacyjnej do NSA przez adwokata ustanowionego w ramach bezpłatnej pomocy prawnej. Trybunał zauważył, że w postępowaniu sądowno - administracyjnym, brak jest jasnych</p>

		<p>zasad regulujących skutki odmowy sporządzenia kasacji przez adwokata ustanowionego w ramach bezpłatnej pomocy prawnej, w sytuacjach gdy termin do wniesienia kasacji już minął.</p> <p>Rozwiązanie zaproponowane w projekcie senackim (art. 177 § 4 p.p.s.a.) w rzeczywistości zapewni dostęp do sądu stronom, które mimo opinii pełnomocnika o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej, chciałyby mimo wszystko skorzystać z przysługującego im środka.</p> <p>UWAGA: w związku ze stanowiskiem Rządu dot. ww. projektu przygotowanym przez MS, które negatywnie oceniło wprowadzenie przedstawionego wyżej rozwiązania, MSZ w dniu 06.11.2014 r. zgłosiło swoją uwagę, podnosząc, że jednym z założeń projektu senackiego jest wykonanie wyroków Trybunału.</p>
4	<p>Projekt założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta</p>	<p>Tysiąc p. Polsce (skarga nr 5410/03) Sprawa dotyczy nieskuteczności władz krajowych w wypełnieniu zobowiązania do poszanowania życia prywatnego skarżącej, poprzez brak ram proceduralnych gwarantujących dostęp do świadczeń medycznych przewidzianych przez prawo w 2000 r. (naruszenie art. 8 Konwencji).</p> <p>R.R. p. Polsce (skarga nr 27617/04) Sprawa dotyczy naruszenia art. 3 Konwencji z powodu braku dostępu w odpowiednim czasie do badań prenatalnych.</p> <p>Przygotowany przez Ministerstwo Zdrowia projekt przewiduje m. in. następujące zmiany, które przyczynią się do wykonania ww. wyroków Trybunału:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uproszczenie procedury składania przez pacjenta sprzeciwu wobec opinii albo orzeczenia lekarskiego poprzez

		<p>odstąpienie od wymogu wskazania w sprzeciwie przepisu prawa, z którego wynikają prawa lub obowiązki pacjenta, na które opinia albo orzeczenie ma wpływ,</p> <ul style="list-style-type: none"> - doprecyzowanie, że sprzeciw przysługuje także w przypadku odmowy wydania opinii lub orzeczenia, a także odmowy skierowania na badania diagnostyczne, jeśli są one niezbędne do wydania takiej opinii lub orzeczenia, - przyspieszenie trybu rozpatrywania sprzeciwu przez Komisję Lekarską z 30 do 10 dni, - zagwarantowanie pacjentowi lub jego przedstawicielowi ustawowemu uczestnictwo w posiedzeniu Komisji Lekarskiej, - wprowadzenie przepisu zapewniającego pacjentowi możliwość ustanowienia pełnomocnika w postępowaniu przed Komisją Lekarską, - wprowadzenie możliwości składania sprzeciwu w postaci elektronicznej przez Elektroniczną Platformę Usług Administracji Publicznej (ePUAP), - jednoznaczne określenie w ustawie statusu orzeczenia wydanego przez Komisję Lekarską – w celu zapewnienia skuteczności instytucji sprzeciwu proponuje się, aby orzeczenie takie zastępowało opinię lub orzeczenie będące przedmiotem sprzeciwu.
5	<p>Projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (druk 2393), który przywiduje nowelizację art. 204 d k.k.w. regulującego udzielanie przepustek dla osób przebywających w zakładach psychiatrycznych.</p>	<p>Projekt dotyczy skarg związanych z udzielaniem tzw. przepustek losowych (sprawa Giszczak p. Polsce).</p>

6	Projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny wykonawczy (druk 2874)	<p>Projekt przewiduje eliminację dotychczasowego automatyzmu przy kwalifikacji osadzonych do kategorii tzw. więźniów „niebezpiecznych” (dalej N), poprzez szczegółowe określenie przestępstw, które muszą być uwzględniane przed podjęciem decyzji w tym przedmiocie oraz mają na celu stworzenie prawnej możliwości stopniowego łagodzenia rygorów związanych z kwalifikacją do N poprzez opracowanie kryteriów pozwalających na ocenę potrzeby dalszego stosowania ograniczeń przewidzianych w tych przepisach, w tym zwłaszcza kontroli osobistej.</p> <p>W dniu 28 listopada 2014 r. odbyło się I czytanie projektu w Sejmie, następnie projekt został skierowany do Komisji Nadzwyczajnej ds. zmian w kodyfikacjach.</p>
7	Konieczność zmiany ustawy Prawo o zgromadzeniach w celu wykonania wyroku ws. Bączkowski i inni p. Polsce	<p>W Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji trwają prace nad projektem ustawy - <i>Prawo o zgromadzeniach</i>, która ma zrealizować m.in. wytyczne wyroku ETPCz w sprawie <i>Bączkowski i inni przeciwko Polsce</i> poprzez takie ukształtowanie procedury odwoławczej, która zapewni rozpatrzenie odwołania od decyzji o zakazie zgromadzenia przed jego planowaną datą.</p>
8	Konieczność zmiany Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości ws. sposobu zapewnienia oskarżonemu możliwości korzystania z pomocy obrońcy i jego wyboru w postępowaniu przyspieszonym oraz organizacji dyżurów adwokackich (Dz.U.2010.98.631) w celu wykonania wyroku ws. Płonka p. Polsce	

II. Informacja w zakresie zmian w praktyce koniecznych dla wykonywania wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

Lp.	Sfera wymagająca zmiany praktyki	Wyrok ETPCz lub standard ETPCz, dla wykonania którego nowelizacja ma znaczenie
1	Procedowanie przez sądy skarg na przewlekłość postępowania składanych na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora oraz postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2004 roku, Nr 179, poz. 1843 z późn. zm).	Wyroki z grup Kudła i Podbielski
2	Organizacja pracy sędziów	Wyroki z grup Kudła i Podbielski p. Polsce
3	Sposób traktowania / podejścia do osadzonych wymagających opieki medycznej funkcjonariuszy Służby Więziennej i sędziów penitencjarnych	Wyroki z grupy Kaprykowski p. Polsce
4	Używanie proporcjonalnej siły w stosunku do osób, które funkcjonariusze Policji zamierzają zatrzymać	Wyroki z grupy Dzwonkowski p. Polsce

III. Informacja nt. źródeł naruszeń Konwencji stwierdzonych w wyrokach Trybunału będących skutkiem obowiązywania nieodpowiadającego standardom Konwencji prawa, bądź wynikających z nieodpowiedniej praktyki

1. W 2012 r. Trybunał wydał w sprawach polskich 54 wyroki, w których stwierdził naruszenie Konwencji z następujących powodów:

PRAWO

1. Szulc – **prawo** (konieczność zmiany ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej w zakresie dostępu do dokumentów), **wyrok został uznany za wykonany w 2014 r.**
2. Kaperzyński - **prawo** (konieczność zmiany przepisów Prawa prasowego).
3. Pohoska - **prawo** (konieczność zmiany przepisów regulujących uprawnienia asesorów sądowych) **wyrok został uznany za wykonany w 2014 r.**
4. Jucha i Żak – **prawo** (konieczność zmiany przepisów Kodeksu karnego, art. 212)
5. Lewandowska-Malec – jw.
6. Kędzior - **prawo** (konieczność zmiany przepisów Ustawy o ochronie zdrowia psychicznego)

PRAWO I PRAKTYKA

7. Chyżyński – **prawo i praktyka** (przewlekłość postępowania cywilnego lub karnego - przeprowadzona została zmiana przepisów, aktualnie zachodzi konieczność zmiany praktyki stosowania przepisów regulujących funkcjonowanie skargi na przewlekłość postępowania)
8. NSZZ Solidarność – jw.
9. Purpian – jw.
10. Ruprecht – jw.
11. Bańczyk i Sztuka – jw.
12. Popena – **prawo i praktyka** (dla wykonania wyroków, w których Trybunał stwierdził przewlekłość tymczasowego aresztowania konieczna była zmiana prawa i praktyki jego stosowania) **wyrok został uznany za wykonany w 2014 r.**
13. Dochnal – jw.
14. Gałązka – jw.
15. Piechowicz – **prawo** (konieczność zmiany przepisów regulujących stosowanie reżimu tzw. osadzonych „niebezpiecznych”) i **praktyka** (konieczność wydania instrukcji dla funkcjonariuszy Służby Więziennej)
16. Horych – jw.
17. Głowacki – jw.
18. Paweł Pawlak - jw.
19. Wenerski nr 2 - **prawo i praktyka** (konieczność podniesienia standardów dot. warunków bytowych w jednostkach penitencjarnych zarówno poprzez zmianę prawa, jak i praktyki jego stosowania)
20. Grzywaczewski – jw.
21. P. i S. – **prawo** (konieczność zmiany przepisów regulujących instytucję sprzeciwu) i **praktyka** (konieczność prawidłowego stosowania obowiązujących przepisów)

22. Potocka – prawo i praktyka (konieczność dokonania zmian w prawie i praktyce jego stosowania usprawniających postępowanie administracyjne)

PRAKTYKA

23. Waldemar Nowakowski – praktyka (sytuacja jednostkowa, konieczność brania pod uwagę przez sąd szczególnej sytuacji w danej sprawie)
24. Antoni Lewandowski – praktyka (konieczność zmiany praktyki stosowania przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, które stosowano nieprawidłowo, tj. nie uwzględniając zasady proporcjonalności) **wyrok został uznany za wykonany w 2014 r.**
25. Czaja - jw.
26. Franciszek Dąbrowski – jw.
27. Frączek-Potęga – jw.
28. Helena Trznadel – jw.
29. Kapel – jw.
30. Kluska – jw.
31. Kowal – jw.
32. Krzyżek – jw.
33. Kura – jw.
34. Lasota – jw.
35. Lew – jw.
36. Migalska – jw.
37. Misielak - jw.
38. Płaczkowska – jw.
39. Potok – jw.
40. Rusin – jw.
41. Sasor – jw.
42. Sikora – jw.
43. Stępień – jw.
44. Świątek – jw.
45. Szewc – jw.
46. Smolorz – praktyka (konieczność zmiany praktyki sądów, która doprowadziła do naruszeń prawa do wolności wyrażania opinii skarżących ze względu na wyroki przeciwko nim w postępowaniach cywilnych) **wyrok został uznany za wykonany w 2014 r.**
47. Toziczka – praktyka (konieczność zmiany praktyki stosowania przepisów dot. wyłączenia sędziego z mocy ustawy, art. 48 ust. 5 *Kodeksu postępowania cywilnego*) **wyrok został uznany za wykonany w 2014 r.**
48. Mariusz Lewandowski – praktyka (konieczność zmiany praktyki stosowania przepisów ustawy o ustroju sądów powszechnych w taki sposób, by zapewniła ona bezstronność sędziego)
49. Miazdzyk – praktyka (konieczność właściwego stosowanie środka zapobiegawczego polegającego na zakazie opuszczania kraju)
50. Korgul – praktyka (konieczność zmiany niewłaściwej praktyki sądów krajowych, które, informując skarżących o odmowie przygotowania kasacji przez obrońców z urzędu, nie pouczyły ich o przysługujących im możliwościach procedowania, a w

szczegółności o tym, że bieg terminu na wniesienie kasacji rozpoczyna się z chwilą poinformowania ich o odmowie) **wyrok został uznany za wykonany w 2013 r.**

51. Szubert – jw.

52. Nowaszewski –jw.

53. Mamełka – **praktyka** (konieczność prawidłowego stosowania przepisów o terminowym doręczaniu postanowień o zwalnianiu z jednostki penitencjarnej i ich terminowe wykonywanie)

54. Bar-Bau – **praktyka** (sprawa jednostkowa dot. braków w uzasadnieniu postanowienia o odmowie rozpatrzenia kasacji, konieczność prawidłowego uzasadniania tego typu postanowień przez Sąd Najwyższy) **wyrok został uznany za wykonany w 2014 r.**

2. W 2013 r. Trybunał wydał w sprawach polskich 14 wyroków, w których stwierdził naruszenie Konwencji z następujących powodów:

PRAWO

1. Wereda – **prawo** (konieczność zmiany przepisów *Kodeksu postępowania karnego* w celu ustanowienia niezwłocznego stawiennictwa przed sądem zatrzymanej osoby poszukiwanej listem gończym)

2. El Khashif – jw.

PRAWO I PRAKTYKA

3. Matrakas i inni – **prawo i praktyka** (przewlekłość postępowania cywilnego lub karnego - przeprowadzona została zmiana przepisów, aktualnie zachodzi konieczność zmiany praktyki stosowania przepisów regulujących funkcjonowanie skargi na przewlekłość postępowania)

4. Ruprecht – jw.

5. Andrzejczak – **prawo i praktyka** (przewlekłość postępowania administracyjnego)

6. Zirajewski – **prawo i praktyka** (dla wykonania wyroków, w których Trybunał stwierdził przewlekłość tymczasowego aresztowania konieczna była zmiana prawa i praktyki jego stosowania) **wyrok został uznany za wykonany w 2014 r.**

7. Różański – jw.

8. Kowrygo – jw.

9. Olszewski – **prawo i praktyka** (konieczność podniesienia standardów dot. warunków bytowych w jednostkach penitencjarnych zarówno poprzez zmianę prawa, jak i praktyki jego stosowania)

10. Przemyk – **prawo i praktyka** (nieskuteczne śledztwo, konieczność zmiany przepisów regulujących odpowiedzialność funkcjonariuszy Policji za nadużycie siły oraz praktyki ich stosowania)

PRAKTYKA

11. Baran – **praktyka** (umieszczenie skarżącej w szpitalu psychiatrycznym zostało dokonane z naruszeniem procedur, ponadto niewłaściwy sposób zastosowania obowiązującego prawa wewnętrznego przez sądy rozstrzygające roszczenie skarżącej o zadośćuczynienie i odszkodowanie w związku z pozbawieniem wolności przez umieszczenie w zamkniętym szpitalu psychiatrycznym)

12. D.G. – praktyka (konieczność zapewnienia adekwatnej opieki medycznej w jednostkach penitencjarnych poprzez szybkie i właściwe reagowanie sędziów penitencjarnych na potrzeby osadzonych w tym zakresie)

13. Kowalski – praktyka (błędna praktyka dot. stosowania przepisów regulujących ustanawianie pomocy prawnej) **wyrok został uznany za wykonany w 2014 r.**

14. Kurkowski – praktyka (konieczność szybkiego i właściwego reagowania na wnioski osadzonego o widzenia z rodziną)

3. W 2014 r. Trybunał wydał w sprawach polskich 20 wyroków, w których stwierdził naruszenie Konwencji z następujących powodów:

PRAWO

1. K. C. - **prawo** (konieczność zmiany przepisów *Ustawy o ochronie zdrowia psychicznego*)

PRAWO I PRAKTYKA

2. Hozowski - **prawo i praktyka** (przewlekłość postępowania cywilnego lub karnego - przeprowadzona została zmiana przepisów, aktualnie zachodzi konieczność zmiany praktyki stosowania przepisów regulujących funkcjonowanie skargi na przewlekłość postępowania)

3. Goławski i Pisarek – jw.

4. Grzona –jw.

5. Siermiński – **prawo i praktyka** (przewlekłość postępowania administracyjnego, (konieczność dokonania zmian w prawie i praktyce jego stosowania usprawniających postępowanie administracyjne)

6. Mierzejewski – **prawo i praktyka** (dla wykonania wyroków, w których Trybunał stwierdził przewlekłość tymczasowego aresztowania konieczna była zmiana prawa i praktyki jego stosowania) **wyrok został uznany za wykonany w 2014 r.**

7. Karabin - **prawo i praktyka** (konieczność podniesienia standardów dot. warunków bytowych w jednostkach penitencjarnych zarówno poprzez zmianę prawa, jak i praktyki jego stosowania)

8. Ślusarczyk – **prawo i praktyka** (konieczność zmiany przepisów regulujących stosowanie reżimu tzw. osadzonych „niebezpiecznych” oraz konieczność wydania instrukcji dla funkcjonariuszy Służby Więziennej, a także konieczność podniesienia standardów dot. warunków bytowych w jednostkach penitencjarnych zarówno poprzez zmianę prawa, jak i praktyki jego stosowania)

PRAKTYKA

9. Bryda - **praktyka** (konieczność zmiany praktyki stosowania przepisów *Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych*, które stosowano nieprawidłowo, tj. nie uwzględniając zasady proporcjonalności) wyrok został uznany za wykonany w 2014 r.

10. Burczy – jw.

11. Czyż – jw.

12. Hajduk – jw.

13. Kruszyński – jw.

14. Marek – jw.

15. Węgrzn – jw.
16. Tomaszewscy – praktyka (brak odszkodowania za niesłuszne aresztowanie)
17. Stankiewicz – praktyka (ingerencja w wolność słowa nie była konieczna w demokratycznym społeczeństwie)
18. Braun – jw.
19. Al Nashiri – praktyka (konieczność prawidłowego stosowania przepisów)
20. Abu Zubaydah – jw.